

CHASTÈ D'EVENIMAINTS

◦ Sesterz roman, 177-179 d.Cr.

◦ Spada, ca. 1200

◦ Quatter da Meran, 1427-39

B Ö T S

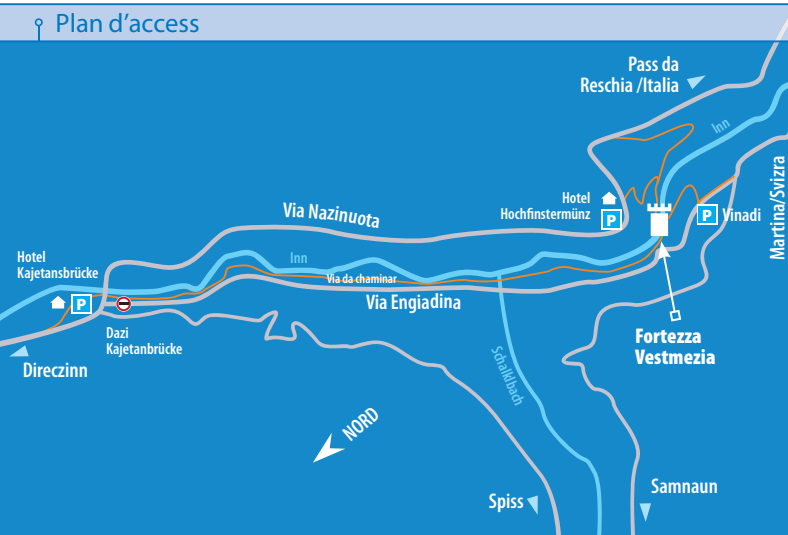
La società „Altfinstermünz“ voul impedir cha l’implant da Klaus (Klausenanlage) gjaia in decadenza e vulesc invidar a personas interessadas da far üna visita a Vestmezia.

Cun la creaziun d’ün muond d’evenimaints in stil medieval vulesc la società schlargiar il circol dals visitaduors sün uffants, giuvenils e famiglias. La mera es quella da crear ün’attracziun ed ün böt d’excursiun pel turissem da stà aint il chantun dals trais pajais Italia-Svizra-Austria. Ultra dal scenari remarchabel dal spazi natüral e da cultura (cuvel natüral, passagi aint il spelm, tuor da la punt) as voul spordscher varsaquantas attracziuns artificialas sco p. ex. üna preschantaziun da multivisiun, ün ascensur inclinà, ün muond da tarablas e legendas) chi dessan illustrar il temp medieval a man d’evenimaints.

Spada da Vinadi, lunghezza da 112 cm

◦ Plan d’access

T A B L A C R O N O L O G I C A

- 45 d. Cr. La via romana VIA CLAUDIA AUGUSTA ha probabelmaing traversà l’En sur üna punt illa regiun da Vestmezia
- 9. – 11. Jh. Lö da drettüra per la regiun Engiadina Bassa – Danuder - Fuond
- 1078 Il duca Welf da Baviera va in guerra cunter ils ovaishs da Cuaira e lascha inavo illa „Clusa“ (strettüra da Vestmezia)
- 1159 üna guarnischun manzuna per la prüma vouta in ün documaint sco „vinestana silva“ (god da Vestmezia)
- 1263 in ün documaint vain manzunà ün chastè da cuvel sco „castrum Luech in der Vinst(er)minze“
- a partir da 1300 vegnan inchaschadas taxas da transit
- 1472 suot il duca Sigmund vain fabrichà oura l’implant
- 1499 fortezza illa guerra tirolaisa/engiadinaisa
- 1502 d’ürant ün temp da fabrica da 35 ons vain construida la gronda Tuor da Klaus
- 1604 Consecraziun da la chapella da l’Assumziun da Nossaduonna
- a partir da 1652 Cunfin tanter il Tirol ed il Grischun

1649

1937

hoz

PROGETS

- 1779 vain spostà l'uffizi dal dazi a Martina. Vestmezia vain vendù a l'ultim dazier e cumpiglia uossa ün albiert cun bieraria
- 1799 Cumbats illas guerras da coalizium. Ils tregants da Fuond fan 300 praschuners
- 1854 Cun la terminaziun da la nova via dal Raisch vain Vestmezia distachà dal trafic e cumpiglia uossa ün bain agricul.
- 1948/49 L'uffizi statal per monumaints sanescha la punt. Ella vain missa suot proteccziun da monumaints
- 1999 Avertüra da la punt sco colliaziun tanter il Tirol e l'Engiadina
- 2001 Fundaziun dal „Verein Altfinstermünz“ e cumanzamaint da la renovaziun

Ils progets cumpiglian in prüma lingia la renovaziun e restauraziun da tuot las parts istoricas dal chastè. Ulteriuras attraccziuns sun:

- Sül Chantun da Sigmund (Sigmundseck), il chastè aint il spelm, dess ün'exposiziun illustrar la vita e l'operusità dal duca Sigmund („Sigmund der Münzreiche“). Aint illa tuor da la punt as pudarà verer ün'exposiziun interactiva chi muossa la vita da la guarnischun illa tuor da la punt. Aint il cuvel natüral raquintarà üna preschantaziun da multivisiun l'istorgia da Vestmezia.
- La Tuor da Klaus (Klausenturm) dess esser il center dal sector d'exposiziun e da museum, cun ün accent sün l'istorgia dal dazi dal Tirol.
- Illa chapella da l'Assumziun da Nossaduonna varan darcheu lö bat-taisems e nozzas.
- Aint il anteriur edifiz d'economia gnarà drizzà aint ün caffè/restorant.
- Sün l'areal tanter l'edifiz d'economia e la chapella esa planisà da schaffir üna piazza da giovar pels uffants chi varà sco tema figüras our dal muond da las tarablas e legendas reticas.
- Sco terminaziun dal proget vain construi ün ascensur inclinà chi col-lia Hochfinstermünz cun Vestmezia.

VISITAS GUIDADAS

Da gün fin settember organisescha la società „Altfinstermünz“ mincha mardi üna spassegiada culturala a Vestmezia pro l'implant da Klaus chi datescha dal temp medieval tardiv. Sün dumonda pon eir gnir fattas visitas guidadas specialas.

Las visitas guidadas vegnan sustgnüdas da las organizaziuns da turissem da la regiun dal cunfin e sun perquai gratuitas.

P E R S C R U T A Z I U N

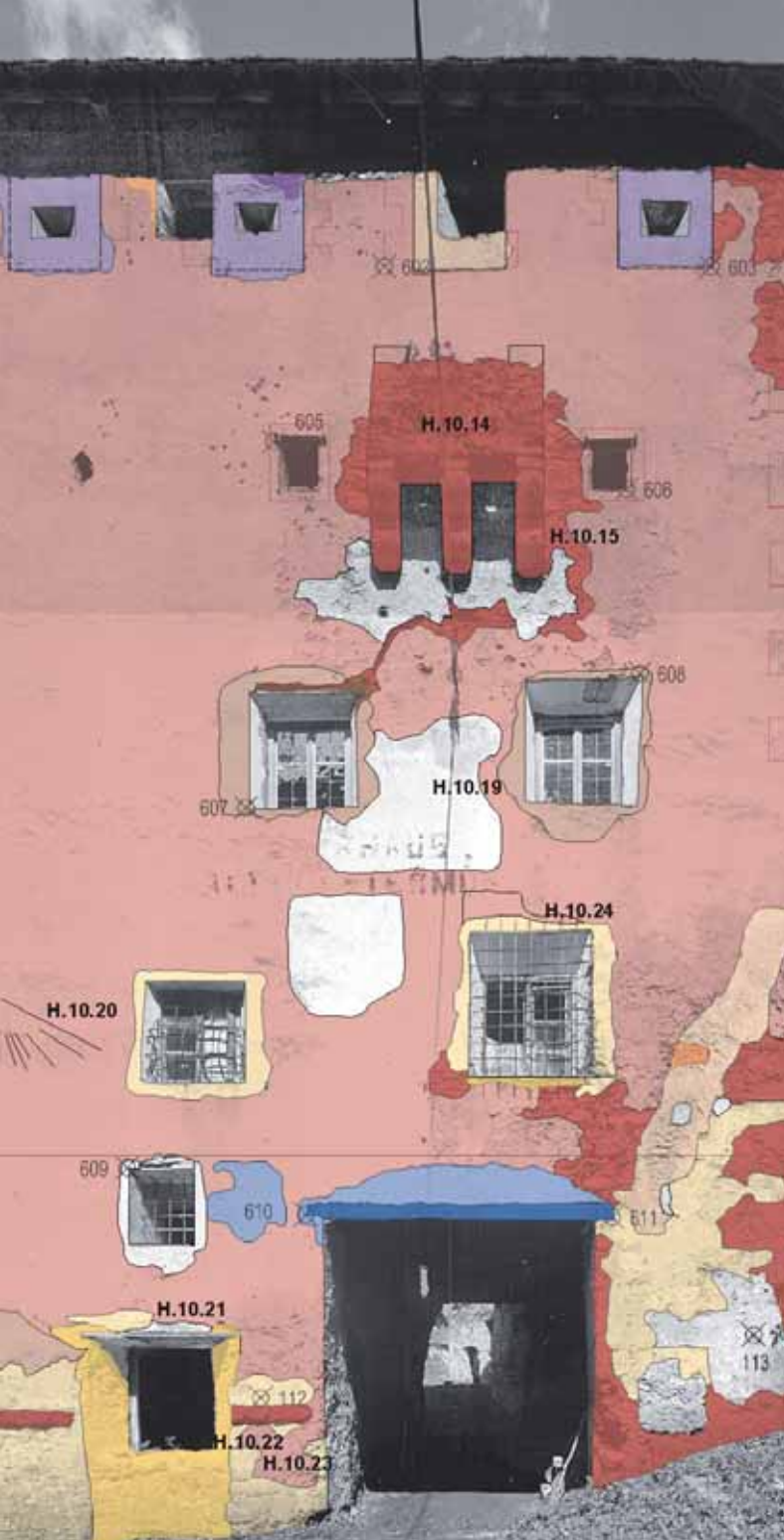
Ultra da las lavuors da renovaziun fuorma eir l'accumpagnamaint scientific da tuot las masüras realisadas üna part essenziala da la lavur vi dal proget.

EXAMINAZIUN DA L'ETÀ DALS EDIFIZIS

Sco prüm resultat da quista lavur es hoz avantman üna masüraziun digitala cumpletta, üna cartaziun dals dons sco eir üna cartaziun da l'età dals edifizis da l'implant da Klaus (Klausenanlage). Hoz as saja da mincha toc mür, da che temp ch'el deriva.

ARCHEOLOGIA

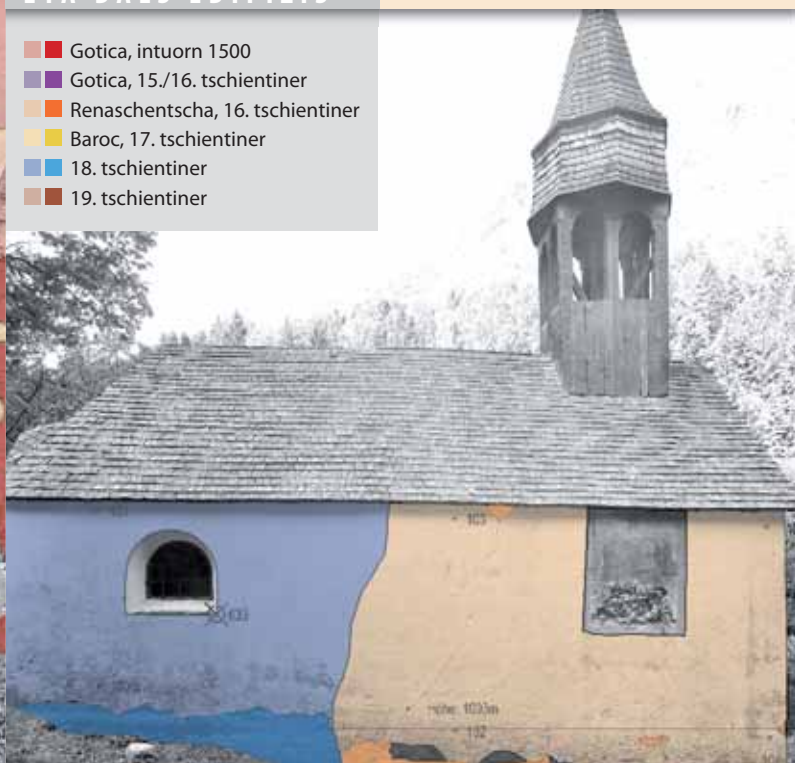
L'institut da preistorgia ed istorgia tampriva sco eir d'archeologia medievala e dal temp modern da l'università da Puntina/Innsbruck ha realisà exchavaziuns aint il cuvel natüral. Las straisas van fin in üna chafollezza da 2.7 m, ils chats dateschan fin i'l 14avel tschientiner.

Tuor da Klaus

ETÀ DALS EDIFIZIS

- Gotica, intuorn 1500
- Gotica, 15./16. tschientiner
- Renaschentscha, 16. tschientiner
- Baroc, 17. tschientiner
- 18. tschientiner
- 19. tschientiner

Chapella da l'Assumziun da Nossaduonna

DECLERAZIUN DA COMMEMBRANZA

Eu dvaint commember dal „Verein Altfinstermünz“ (circul d'amis)

CUNOM, NOM

NOMER POSTAL, LÖ, VIA

TELEFON, FAX

E-MAIL

CONTRIBUZIUN

- Commember ordinari 15.-
- Commember da promoziun 50.-

LÖ, DATA

SUOTTASCRIPZIUN

P. pl. tagliar oura e trametter a:

Verein Altfinstermünz, Stuben 45, 6542 Pfunds

Kontonr: 57 000 17 06 Blz.: 45 850

IBAN: AT63 45850 00 57 000 17 06 BIC/Swift: VBOEATWWLAN

Portaders dal projet sun:

Cumün da Danuder/Nauders (A), cumün da Fuond/Pfunds (A), cumün da Spiss (A), cumün da Samignun (CH), cumün da Tschlin (CH), cumün da Graun (I), TVB Tiroler Oberland und Kاونertal, TVB Nauders (A), Samnaun Tourismus (CH), Tschlin Turissem (CH), TVB Vintschger Oberland (I)

Società „Altfinstermünz“

A-6542 Pfunds, Stuben 45

Telefon: +43(0)5474/20042

Fax: +43(0)5474/20052

Mobil: +43(0)664/3959471

Impressum

Cuntgnü: Verein Altfinstermünz, Gerald Jochum, Stuben 45, 6542 Pfunds, verein.altfinstermueenz@aon.at;

Fotografias: Verein Altfinstermünz, WEST, Cataster d'art dal Tirol

Concept: WEST Werbeagentur, Landeck

1 TUOR DA LA PUNT
oriundamaing cun üna punt da trar sü da la vart svizra

2 CHANTUN DA SIGMUND
avaiva ouravant tuot üna funcziun da fortezza

3 CUVEL
cun ün passagi da 35 m aint il spelm chi maina fin pro'l Chantun da Sigmund

4 EDIFIZIS SITUATS DAVANTVART
sun gnüts desdrüts i'ls ons 1960 suot la surveglianza da l'uffizi statal da monumaints

5 TUOR DA KLAUS
construida d'ürant ils ons 1502 fin 1537

6 EDIFIZI D'ECONOMIA
cun anteriuras stallas

7 PLAZZA DA GIOVAR PELS UFFANTS

8 CHAPELLA DA L'ASSUMZIUN DA NOSSADUNNA
construida cun las entradas dal dazi da Vestmezia, consecrada l'on 1604

Società „Altfinstermünz“
A-6542 Pfunds, Stuben 45
Telefon: +43(0)5474/20042
Fax: +43(0)5474/20052
Mobil: +43(0)664/3959471

Vista generala da Vestmezia

PLAN

Vestmezia 1937

Chantun da Sigmund

